

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Procedura civilă în context cultural. O perspectivă comparată

Șerban Ș. Văcărelu, Maastricht University

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Modele procedurale

Modelul *Common law* & Modelul Continental European

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Modelul *common law*

Organizarea judiciară

Profesiile juridice: avocați, judecători

Project supported by a grant from Norway

Organizarea judecătorească la nivel federal al SUA

Instanțe de competență generală

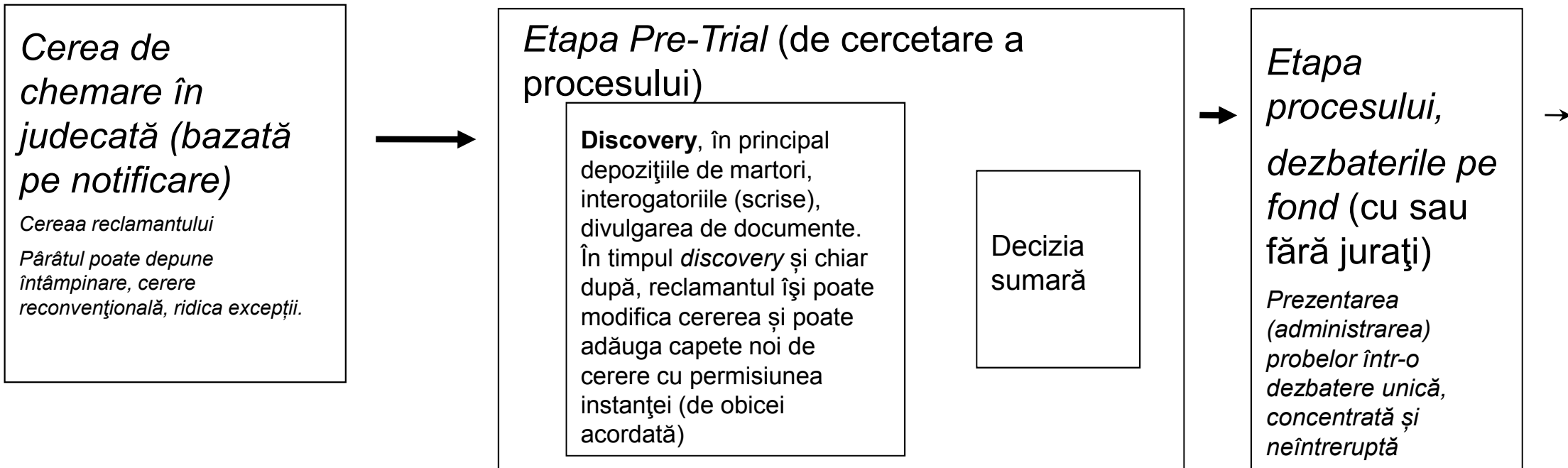
Curtea Supremă a SUA

```
graph TD; A[Curtea Supremă a SUA] --> B["13 Curți de Apel:  
12 Curți regionale (1st Circuit, 2nd Circuit ...  
12th Circuit) + Curtea de Apel al DC"]; B --> C["94 Tribunale de District  
(primă instanță)"];
```

13 Curți de Apel:
12 Curți regionale (1st Circuit, 2nd Circuit ...
12th Circuit) + Curtea de Apel al DC

**94 Tribunale de District
(primă instanță)**

Modelul *common law* Procedura federală (SUA)

- 1) *Discovery* reprezintă centrul de gravitate a procesului civil American. Operează *extra judiciar* (fără implicarea judecătorului.) Avocații dedică o parte semnificativă de timp pentru *discovery*. În cazurile în care s-a utilizat procedura, costul mediu al *discovery* se ridică la \$13.000.
- 2) În anul 2000, decizie sumară a fost acordată în 12% din cauze.
- 3) Foarte puține cauze ajung la faza procesului propriu-zis (approx. 2% din cauze).

Curtea Supremă: refuză **certiorari**+ **recursul**, **acceptă cauza (recursul) și dă o dispoziție sumară, sau acceptă cauza și acordă dezbateri orale**

După dezbateri orale, curtea poate *mentine, schimba, anula sau modifica* (menține parțial, schimbă parțial) hotărârea sau decizia atacată.

Dacă se schimbă sau se modifică hotărârea, CS poate da o decizie pe fond sau să trimită spre rejudecare

Revizuire discreționară – petiție writ of certiorari (recurs)

Decizia în apel

Menține, schimbă, anulează sau modifică (menține parțial, schimbă parțial) hotărârea primei instanțe

Dacă se schimbă sau se modifică hotărârea, CA poate da o decizie pe fond sau să trimită spre rejudecare

Standarde de apreciere pentru CA

- aspectele de drept: *denovo*
- aspectele procedurale: “abuz de discreție”
- concluziile de fapt ale judecătorului: “eroare vădită”
- concluziile de fapt ale juraților: se mențin ca atare, **nu se pot revizui!**

Apel

Verdictul juraților

Hotărârea de către judecător

Etapa post-trial: moțiuni pentru rejudecare, reconsiderare sau JNOV

Standardul pentru jurați sau judecător- **preponderența probelor** (*în lumina probelor prezentate este mai probabil că ... pârâțul e răspunzător ... decât că pârâțul nu ar fi răspunzător*)

Standarde diferite. Pentru moțiuni de rejudecare există motive obligatorii și facultative.
Pentru JNOV: **nici o persoană rezonabilă nu ar fi ajuns la o concluzie similară**

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Discovery

Standardul în SUA

“Părțile pot obține *discovery* asupra oricărui aspect, care nu supus unui privilegiu și care e pertinent cauzei... Nu poate servi ca motiv de refuz faptul că informația cerută nu este admisibilă în proces atâta timp cât informația cerută pare a fi rezonabil calculată să ducă la descoperirea unei (alte) probe admisibile.” La. CCP art. 1422

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Discovery

Anglia & Țara Galilor: *discovery* redenumită ca “disclosure” - divulgarea de documente

Înainte de reformele Lordului Woolf - testul *Peruvian Guano*:

- a. Documente (înscrișuri) care vor servi drept probe în cauză
- b. Documente care ajută partea adversă
- c. Documente care sunt în detrimentul propriu părții
- d. **Documente care ar putea duce la descoperirea de documente din categoria (b) sau (c)**

După reforme:

- a. Documente pe care partea le invocă în sprijinul pretențiilor sale
- b. Documente care sunt în detrimentul propriu părții
- c. Documente care afectează poziția părții adverse
- d. Documente ajută partea adversă

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Standardul pentru decizia sumară

SUA.: “Instanța va acorda decizie sumară dacă applicantul arată că nu există un dezacord real asupra vreunui fapt material și ca applicantul este îndreptățit la o decizie pe baza normei de drept.” Rule 56 FRCP, See also La. CCP art. 966

England & Wales: “Instanța poate acorda decizie sumară împotriva reclamantului sau pârâtului asupra întregului litigiu sau doar asupra unor capete de cerere dacă-

a) Consideră că-

i. reclamantul nu are o perspectivă reală de a convinge asupra pretențiilor sau al unui aspect; sau

ii. Pârâtul nu are o perspectivă reală de a convinge asupra unei apărări sau unui aspect; și

b) nu există nici un alt motiv convingător pentru ca aspectul sau cauza să fie trimise la faza de judecată pe fond propriu-zisă.” Rule 24.2 CPR

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

An	Recursuri pe an	Cauze acceptate	Cauze încheiate	Decizii cu motivare
2010	7.857	86	83	75
2009	8.159	82	77	73
2008	7.738	87	83	74
2007	8.424	75	72	67
2006	8.857	78	74	67
2005	8.521	87	82	69
2004	7.496	87	85	74
2003	7.814	91	89	73
2002	8.255	84	79	71
2001	7.924	88	85	76
2000	7.852	86	83	77
1972	Approx. 4.000	Approx. 150		

	Procedura Common law	Procedura Continentală
Discovery/ divulgarea de documente	De obicei <i>ex parte</i> Judecătorul nu e implicat	Prin intermediul instanței Ne reprezintă discoverz în sensul adevărat al cuvântului, de fapt e un schimb de documente identificate sau oferite ca probă
Probele	Reguli restrictive de admisibilitate: autentificare, <i>hearsay</i> (<i>din auzite</i>), etc	Puține condiții de admisibilitate: legalitatea, concludența, etc- Aprecierea liberă a dovezilor
Audierea martorii	Condusă de către părți (direct and cross-examination) Reprodusă întregime	De către judecător; părțile pot pune întrebări prin intermediul judecătorului sau direct (cu acordul judecătorului) Judecătorul face un sumar al mărturiei pentru dosar
Experții	Experții ai părților În Anglia s-a introdus și expertul unic comun părților	Expertul judiciar Părțile pot propune experți pentru a fi selectați de către judecător
Effect unei procesului penal asupra procesului civil	Nici un efect	Criminal judgment has conclusive evidence and binding force on factual determinations Civil proceedings may be instituted as part of the criminal proceedings
Apel	Doar aspecte de drept	Aspecte de drept și fapt
Recurs	Discreționar	Motive limitative de recurs 2 modele principale: Revision și Cassation

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Romania

Administrarea dovezilor de către avocați și consilieri juridici. *Un experiment de cultură juridică?*

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

De ce procedura este așa de rar folosită?

Rolul tradițional atribuit judecătorului

Avantaje pentru parties and avocați

Cultura juridică

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Rolul activ al judecătorului în aflarea adevărului

NCPC art. 22:

(2) Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale. În acest scop, cu privire la situația de fapt și motivarea în drept pe care părțile le invocă, judecătorul este în drept să le ceară să prezinte explicații, oral sau în scris, să pună în dezbateră acestora orice împrejurări de fapt sau de drept, chiar dacă nu sunt menționate în cerere sau în întâmpinare, să dispună administrarea probelor pe care le consideră necesare, precum și alte măsuri prevăzute de lege, chiar dacă părțile se împotrivesc.

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Principiul adevărului în perspectivă comparată

Anglia

Germania

Franța

Rusia

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Armonizarea procedurii civile

Către un Cod European de Procedură Civilă?

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Armonizarea Procedurii Civile. Este un deziderat?

Argumente în favoarea armonizării: Benefică pentru comerț
Impactul asupra dreptului internațional privat

Arguments împotriva armonizării: Concurența între sistemele de drept

“Școala de la Rotterdam”

Perspectivă istorică

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Armonizarea Procedurii civile

O soluție alternativă:

“Instrumentele facultative”-Optional Instrument
 (“Școala de la Maastricht”)

Project supported by a grant from Norway

NORWEGIAN
COURTS ADMINISTRATION

Concluzii

Caracterul privat v. public

Încredere și neîncredere

Acceptare and legitimitate

Project supported by a grant from Norway